

การเลี้ยงเป็ดเทศ พันธุ์กบินทร์บุรี

กองปศุสัตว์สัมพันธ์
กรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การเลี้ยงเปิดเทอ พันธุ์กบพันธุ์บุรี

โดย

ดร. สวัสดิ์ ธรรมบุตร

นางศิริพันธ์ โมราถบ

นางอัมพร ธรรมบุตร

นายไสว นามคุณ

สถาบันวิจัยและพัฒนาสัตว์ปีกแห่งชาติ

กองบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์

พันธุ์ประวัติ

เปิดเทศพันธุ์กบินทร์บุรี เป็นเปิดเทศพันธุ์เนื้อพันธุ์แท้ ที่กรมปศุสัตว์ ได้วิจัยพัฒนา และปรับปรุงพันธุ์ มาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 ที่สถาบันวิจัยและพัฒนาสัตว์ปีกแห่งชาติ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จนถึงปัจจุบัน การปรับปรุงพันธุ์เริ่มจาก เปิดเทศพันธุ์บาร์บาร์จากประเทศฝรั่งเศส กรมปศุสัตว์ได้รับการสนับสนุนพันธุ์มาจาก บริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ เป็นลูกเปิดแรกเกิด จำนวน 80 ตัว แยกเป็นเพศผู้ 30 ตัว เพศเมีย 50 ตัว กรมปศุสัตว์โดยสถาบันวิจัยและพัฒนาสัตว์ปีกแห่งชาติ ได้ทำการขยายพันธุ์ คัดเลือกเพื่อปรับปรุงพันธุ์ ให้สามารถเลี้ยงง่ายขยายพันธุ์ได้ดี เติบโตเร็ว ต้านทานต่อโรค และปรับตัวเข้ากับสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมของประเทศ และสามารถผลิตได้จำนวนมากในเชิงอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นเป้าหมายของการปรับปรุงพันธุ์ ในระยะเริ่มต้น ในปี พ.ศ. 2536 - 2540 กรมปศุสัตว์ได้เริ่มทดสอบนำพันธุ์เปิดเทศ พันธุ์นี้ส่งเสริมโดยจำหน่ายให้เกษตรกรทั่วไป พบว่าเกษตรกรนิยมมาก เนื่องจากเติบโตเร็ว ขุนส่งตลาดได้ในระยะเวลาสั้น 10 - 12 สัปดาห์ ถอนขนง่าย ขนสีขาว ตลาดต้องการมากเนื้อนุ่ม และราคาลูกเปิดไม่แพงเกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์ที่นำเข้าจากต่างประเทศ ความต้องการพันธุ์เปิดเทศกบินทร์บุรีสูงมาก ซึ่งคาดว่าในอนาคต เปิดเทศพันธุ์นี้จะเป็นเปิดที่ผลิตเพื่อบริโภคเนื้อภายในประเทศ ทดแทนเปิดพันธุ์เนื้ออื่นๆ ทั้งนี้เพราะเป็นเปิดที่มีกล้ามเนื้อนุ่ม ไขมันน้อย หนังบาง และกล้ามเนื้อสีแดง ไคโรสเตอร์รอลต่ำ เหมาะที่จะบริโภคเพื่อสุขภาพ ที่สำคัญคือ สามารถเลี้ยงได้ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นเลี้ยงจำนวนมากในเชิงพาณิชย์ หรือเลี้ยงหลังบ้านในชนบท หัวไร่ปลายนา

ลักษณะประจำพันธุ์

เปิดเทศพันธุ์กบินทร์บุรี เป็นเปิดเทศพันธุ์แท้ ลักษณะประจำพันธุ์ คือ ขนสีขาวตลอดลำตัวและมีขนสีดำเป็นจุดเด่นอยู่กลางหัว โดยเฉพาะเพศผู้จะมีจุดดำใหญ่กว่าเพศเมีย แต่ก็มีส่วนตัวจะมีจุดดำเล็กๆ ปรากฏเพียงขนสีดำแซมเล็กน้อยบนกลางหัว ปากสีชมพู เท้าสีเหลืองอ่อน ใบหน้ามีผิวหนังขรุขระ เป็นสันนูนเด่น ไม่มีขนและสีชมพู ผิวหนังขรุขระดังกล่าวเริ่มตั้งแต่ฐาน ของปากขึ้นไปบนใบหน้าและขอบตา โดยเฉพาะเพศผู้ ผิวหนังขรุขระจะเด่นชัดเจนใหญ่เต็ม ใบหน้า ส่วนเพศเมียผิวหนังขรุขระบนใบหน้าไม่มาก มีเฉพาะรอบๆ ฐานปากเล็กน้อยรอบขึ้นไปบริเวณเหนือจมูก และขอบตาดำอีกเล็กน้อย แต่ไม่นูนเด่นชัดเจนเหมือนเพศผู้ คุคล้ายๆ กับเปิดใส่หน้ากาก ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะพันธุ์เปิดเทศเท่านั้น พันธุ์เปิดอื่นๆ ไม่มีหน้ากากดังกล่าว เปิดเทศพันธุ์กบินทร์บุรีเมื่อแรกเกิด ขนสีขาวอมเหลือง มีจุดดำกลางหัว ปากสีชมพูดูสวยงาม แข็งเหลือง น้ำหนักแรกเกิด 42 - 54 กรัม เพศผู้โตเต็มที่หนัก 5 - 6 กิโลกรัม เพศเมีย 2.6 - 2.8 กิโลกรัม ทั้งเพศผู้และเมีย มีลำตัวยาว หน้าอกกว้างออกตัน เนื้อมากเท่ามี 4 นิ้ว โดยที่ 3 นิ้วแรกอยู่ด้านหน้ายึดติดกันด้วยผังผืดไว้ให้เปิดว่ายน้ำได้, ส่วนอีกหนึ่งนิ้วอยู่ด้านหลังไว้สำหรับรักษาการทรงตัวเวลาขึ้นเดิน และผสมพันธุ์ เริ่มเป็นหนุ่มสาวใช้ฟองแรกเมื่ออายุ 6 -7 เดือน และสามารถไข่ได้ปละ 150 -180 ฟอง สามารถฟักไข่เองได้ เพศผู้จะมีขนาดใหญ่ กว่าเพศเมียประมาณ สองเท่าเสมอ

เปิดเทศพันธุ์กบินทร์บุรี ได้รับการวิจัยและพัฒนาให้เป็นพันธุ์แท้ที่สามารถเลี้ยงเพื่อผลิตเนื้อป้อนตลาดได้ในระยะเวลา 10 - 12 สัปดาห์ หรือจะเลี้ยงเพื่อขยายพันธุ์ได้โดยตรง หรือนำพันธุ์นี้ไปผสมพันธุ์ข้ามกับสายพันธุ์อื่นก็จะ

ได้ลูกผสมที่มีการเจริญเติบโตทัดเทียมกับพันธุ์แท้ เช่น นำไปผสมกับเปิดเทศพันธุ์
 ทำพระ 2 ซึ่งเป็นเปิดเทศสีดำพันธุ์พื้นเมือง ก็จะทำให้ลูกผสมเติบโตเร็วไซดก
 เลี้ยงง่าย แข็งแรงและทนทาน ต่อสภาพการเลี้ยงดูในชนบทเหมาะสำหรับเกษตรกร
 ราก่ออยู่ เลี้ยงไว้เพื่อบริโภคและเสริมรายได้ ลูกผสมทั้งเพศผู้และเพศเมีย มี
 ลักษณะพิเศษคือหัวและคอจะมีสีขาวคล้ายๆ หัวสวมถุงเท้าขาว หลังมีขนสีดำ
 เป็นส่วนใหญ่แต่แซมด้วยขนขาวประปราย หน้าอกดำ รูปร่างใหญ่เหมือนพ่อ
 เป็นหนุ่มสาวเร็ว เริ่มไข่เมื่ออายุ 5 - 6 เดือน มีนิสัยฟักไข่ได้เอง ไข่เต็มที่ปีละ
 150 - 160 ฟอง อายุการให้ไข่ 2 ปี ปีแรกให้ไข่สูงสุดและลดลงในปีต่อๆ ไป

เปิดเทศผสมลูกเปิดเทศกับพ่อพันธุ์
 นนทบุรี อ.ตรัง นนทบุรี พ่อ 1 ปี 1 ปี 1 ปี

เปิดเทศผสมลูกกับหัว
 อายุ 26 - 27 สัปดาห์

การเจริญเติบโตเปิดเทศกาลผสมกบินทร์บุรี-ท่าพระ

อายุ(สัปดาห์)	น.น.(กรัม/ตัว)	อาหาร : น้ำหนัก
2	235	1.48 : 1
4	691	1.79 : 1
6	1458	2.05 : 1
8	2128	2.35 : 1
10	2600	2.74 : 1
12	2818	3.29 : 1

เปิดเทศกาลพันธุ์กบินทร์บุรีพันธุ์แท้สามารถเลี้ยงได้ทั้งที่เป็นเปิดเนื้อขุนส่งตลาดได้ในระยะเวลา 10 - 12 สัปดาห์ หรือเราจะเลี้ยงไว้ขยายพันธุ์ คือใช้ได้ทั้ง 2 วัตถุประสงค์ ขึ้นอยู่กับความต้องการของเกษตรกร, ในกรณีที่จะเลี้ยงเพื่อผลิตเนื้อส่งตลาดนั้น วิธีการเลี้ยงแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ.-

- การเลี้ยงเปิดเล็ก อายุ 0 - 3 สัปดาห์
- การเลี้ยงเปิดระยะเจริญเติบโต อายุ 4 - 10 สัปดาห์ และ
- ระยะสุดท้าย 11 - 12 สัปดาห์

การเลี้ยงลูกเปิดเตสอายุ 0 - 3 สัปดาห์

การเลี้ยงเปิดเตสจะสำเร็จหรือไม่ นั่น มีความเกี่ยวข้องกับ การเลี้ยงลูกเปิดระยะสามสัปดาห์แรกเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าลูกเปิดนั้นถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการทำฟาร์มที่อยู่ในความสนใจของเราถ้าลูกเปิดแข็งแรง เติบโตสม่ำเสมอ สมบูรณ์ ไม่อ้อมโรคแล้ว การเลี้ยงในอีก 2 ระยะต่อไปจะไม่ประสบปัญหา ดังนั้น ทุกๆ ฟาร์มจึงควรเอาใจใส่ในระยะแรกนี้เป็นพิเศษ โดยปกติแล้วลูกเปิดอายุ 0 - 3 สัปดาห์ มีความต้องการอย่างยิ่งอยู่ 5 อย่างด้วยกัน คือ ความอบอุ่น อาหารที่มีคุณภาพ น้ำสะอาดการป้องกันโรค และการเตรียมพร้อมก่อนนำลูกเปิดเข้ามาเลี้ยง

1. การเตรียมพร้อมก่อนนำลูกเปิดเทศกบินทร์บุรีเข้ามาเลี้ยง มีหลายสิ่งหลายอย่างที่เจ้าของฟาร์มจะต้องเตรียมไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะนำลูกเปิดเข้าฟาร์ม ไม่ใช่พาลูกเปิดส่งมาถึงฟาร์มแล้วเราจึงวิ่งไปหารางน้ำ รางอาหาร แม้แต่อาหารลูกเปิดก็เช่นเดียวกันจะต้องเตรียมไว้ล่วงหน้า สิ่งต่อไปนี้จะต้องดำเนินการล่วงหน้า คือ :-

1.1 ทำความสะอาดโรงเรือนและอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับลูกเปิดระยะแรก โดยการล้างน้ำให้สะอาดแล้วตากแดด 1-2 วัน เพื่อฆ่าเชื้อโรค การเตรียมกรงกก หรือห้องสำหรับกกลูกเปิด จะต้องเตรียมล่วงหน้าอย่างน้อย 2 สัปดาห์ ถ้ากกลูกเปิดบนพื้นคอกจะต้องเปลี่ยนวัสดุรองพื้นใหม่ทุกๆ ครั้งที่น่าลูกเปิดเข้าคอกกก

1.2 การสั่งจองลูกเปิด ก่อนที่จะเลี้ยงเปิดเตส ควรจะได้มีการวางแผนว่า ควรจะเลี้ยงช่วงเวลาใดจึงเหมาะสม และเมื่อตัดสินใจแล้วก็ควรจะสั่งจองลูกเปิด

ไว้ล่วงหน้าอาจจะเป็นสัปดาห์ หรือแม้แต่เดือนก็ควรกระทำ และควรจะสั่งซื้อ
สิ่งจอบจากโรงฟักที่มีชื่อเสียงเชื่อถือได้ และไม่ไกลเกินไป การขนส่งลูกเปิดเกินกว่า
24 ชั่วโมงจึงไม่ควรปฏิบัติ เพราะว่าลูกเปิดจะสูญเสียน้ำระเหยออกจากตัวมาก
ทำให้เปิดน้ำหนักตัวลดซึ่งจะมีผลกระทบต่อความแข็งแรงของลูกเปิดในระยะเวลาต่อมา

1.3 การให้น้ำที่สะอาดแก่ลูกเปิด ในระยะแรกที่ลูกเปิดมาถึงฟาร์ม
น้ำที่เตรียมไว้ควรจะเป็นน้ำที่สะอาด เช่น น้ำใต้ดิน น้ำบาดาล หรือน้ำบ่อต้น หรือ
น้ำฝน เป็นน้ำที่สะอาด โดยใส่ในถังหรือขวดใส่น้ำเปิดและไก่อ ควรจะหลีกเลี่ยงไม่ให้
ลูกเปิดกินน้ำประปาทั้งนี้เพราะว่าลูกเปิดจะตาย หรืออ่อนแอมากเมื่อได้กินน้ำที่มี
สารเคมีคลอรีนสำหรับฆ่าเชื้อโรคในน้ำ ถ้าหากว่ามีความจำเป็นจะต้องใช้น้ำประปา
เลี้ยงลูกเปิดระยะแรกแล้ว ก็อาจจะทำได้โดยเปิดน้ำเก็บไว้ในถังเป็นเวลาข้ามคืน

1.4 โรงเรือนและอุปกรณ์ โรงเรือนและอุปกรณ์ก็จะต้องเตรียมไว้
ล่วงหน้าที่สำคัญๆ ได้แก่ โรงเรือนที่ใช้กกลูกเปิด ควรจะเป็นโรงเรือนที่สามารถ
ป้องกันลมและฝนได้พร้อมทั้งจะต้องป้องกันสัตว์ต่างๆ ที่เป็นศัตรู และเป็นตัว
นำเชื้อโรคมาสู่ลูกเปิด เช่น สุนัข แมว หนู นกต่างๆ ถ้าไม่มีโรงเรือนสำหรับกกลูก
เปิด โดยเฉพาะ ก็สามารถดัดแปลงบริเวณใต้ถุนบ้าน หรือ โรงเก็บวัสดุเกษตร หรือ
ใต้ยุงฉางข้าวเป็นที่กกลูกเปิดก็ได้ แต่ต้องยึดหลักที่ว่า โรงกกลูกเปิดเทศที่ดี ควร
มีช่องระบายอากาศถ่ายเทสะดวก ส่วนใหญ่แล้วโรงกกลูกเปิดเทศมักจะเป็นโรงเรือน
ที่มีฝาประตู หน้าต่าง ค่อนข้างจะมิดชิด เพื่อเก็บความอบอุ่น และป้องกันลมแรง
ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีช่องระบายอากาศ เพื่อไล่ อากาศเสียออกไป เพราะว่าเกี่ยวข้องกับ
กับความชื้นในคอกลูกเปิด ซึ่งมีผลโดยตรงต่อสุขภาพ และการแพร่เชื้อโรค
สูตรสำเร็จของการเลี้ยงเปิดเทศพันธุ์นี้ คือ การทำให้พื้นคอกแห้งอยู่เสมอ

2. การกกลูกเปิดเทศ นับว่าเป็นหัวใจของการเลี้ยงเปิดเทศเลยทีเดียว เพราะถ้ากกไม่เหมาะสมแล้ว ผลกระทบตามมาอีกมากมาย จึงควรเอาใจใส่เป็นพิเศษ การกกลูกเปิดเป็นการทำให้ลูกเปิดอบอุ่น เริ่มจากเตรียมพื้นที่คอกให้สะอาด โดยการปูพื้นด้วยวัสดุแห้งหลายชนิด เช่น แกลบ, ฟางข้าว, หญ้า, ช้างข้าวโพดบด หรือ ทรายก็ได้ โดยปูพื้นที่หนาประมาณ 1 - 2 นิ้ว เพื่อดูดซับมูลลูกเปิดซึ่งเป็นของเหลวเป็นส่วนใหญ่ ถ้าหากพื้นที่กกเปียกแฉะ ลูกเปิดจะไม่เจริญเติบโต เสี่ยงยาก ติดเชื้อ และอัตราการตายสูง ดังนั้นจึงต้องหมั่นตรวจดูพื้นที่คอกกกทุกวัน ถ้าหากเปียกชื้นควรกลับแกลบ หรือวัสดุรองพื้นทุกวัน เพื่อให้ความชื้นระเหยออกไป การกกควรจะแบ่งลูกเปิดออกเป็นคอกๆ ละประมาณ 150 - 200 ตัว โดยใช้แผงไม้ขัดแตะหรือ แผงกระดาษหนาทึบ หรือสังกะสี หรือพลาสติกสูงประมาณ 30 - 45 ซม. กันระหว่างคอก เพื่อป้องกันลูกเปิดนอนสุมกันในเวลากลางคืน ขนาดของคอกขึ้นอยู่กับอายุของลูกเปิด 0 - 1 สัปดาห์ พื้นที่ 1 ตารางเมตร กกลูกได้ 30 ตัว ถ้าอายุ 1 - 2 สัปดาห์ พื้นที่ 1 ตารางเมตร กกได้ 23 ตัว และอายุ 2 - 3 สัปดาห์ ใช้อัตราส่วน 15 ตัว/พื้นที่ 1 ตารางเมตร แหล่งของความร้อนที่ใช้กกลูกเปิดอาจจะใช้เครื่องกกลูกไก่ไฟฟ้าที่มีจำหน่ายทั่วไป หรือประกอบเองก็ได้ โดยทำเป็นโครงไม้ขนาด 1x2 เมตร ยกพื้นสูง 30 - 45 ซม. แฉวนหลอดไฟขนาด 60 วัตต์ 2 หลอด ห่างกัน 50 - 60 ซม. ปูสังกะสี เสื้อผ้าเก่าที่ไม่อัดหรือ วัสดุอื่นๆ เช่น กระจสบ่านปูทับโครงไม้ด้านบนเพื่อเก็บความร้อนไว้ให้ลูกเปิดได้อบอุ่น, วางกกไว้ตรงกลางห้องจะสามารถกกลูกเปิดได้ 200 ตัว ในระยะแรกลูกเปิด อายุ 2 - 3 วัน ควรทำแผงกันรอบบริเวณเครื่องกกป้องกันไม่ให้ลูกเปิดหลงทางหนีห่างจากเครื่องกก วันต่อๆ ไปจึงขยับแผงกันห่าง

ออกไป จนที่สุดไม่ต้องกัน นอกจากนี้เรายังกกลูกเปิดในตะกร้าไม้ไผ่ หรือ
กล่องกระดาษ หรือสุ่มไก่โดยมีหลักว่าใช้ผ้าหรือกระสอบคลุมเพิ่มความอบอุ่นให้
ลูกเปิด วิธีการกกลูกเปิดอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งสามารถลดปัญหาความเปียกชื้นของพื้นคอก
จากการที่ลูกเปิดเล่นน้ำ และเกิดจากลูกเปิดชี้แหลว เป็นน้ำนั่นคือการกบบนตาข่าย
ยกสูงจากพื้น 10 - 15 ซม. ลวดตาข่าย หรือตาข่ายพลาสติก หรือไม้ไผ่ขัดแตะ
ปูไปบนไม้หน้า 2 x 4 นิ้ว ซึ่งวางเรียงกันบนพื้นซีเมนต์ที่ลาดเอียง ลูกเปิดจะ
ปล่อยเลี้ยงบนพื้นลวดตาข่ายและมี รางน้ำ รางอาหาร และไฟกกอยู่พร้อมลูกเปิด
ถ่ายมูลออกมาและน้ำที่หกก็จะตกลงบนพื้นซีเมนต์ แล้วเราก็ใช้น้ำฉีดล้างพื้นคอก
ได้ทุกวัน เพราะพื้นได้ทำให้ลาดเอียงไว้อยู่แล้ว วิธีการนี้นับว่านิยมกันมากในปัจจุบัน
เรากกลูกเปิดเพียง 1 - 2 สัปดาห์เท่านั้นก็พอ โดยเฉพาะฤดูร้อนอาจจะกกเพียง
9 - 10 วันก็พอ แต่ฤดูหนาวอาจจะกก 10 - 21 วันในทางปฏิบัติกันทั่วๆ ไป
คือ การกกลูกเปิดในโรงกก 9 - 10 วัน แล้วปล่อยออกไปเลี้ยงในบ่อน้ำที่จัดไว้
ให้เปิดเล่น หรือถ้าหากไม่มีบ่อน้ำก็สามารถเลี้ยงลูกเปิดปล่อยในแปลงหญ้า ที่มี
ต้นไม้ให้ร่มเงาหรือ จะเลี้ยงภายในคอกกักบริเวณโดยไม่จำเป็นจะต้องมีน้ำให้ลูกเปิด
เล่นก็ได้ แต่ต้องมีน้ำสะอาดให้กินอยู่ตลอดเวลา อุณหภูมิที่เช็กขึ้นอยู่กับอายุเปิด
และอุณหภูมิของอากาศ ถ้าอากาศร้อนระหว่างเวลา 10 - 15 นาฬิกา ของทุกวัน
อากาศร้อน เราก็ไม่จำเป็นจะต้องเปิดไฟกก สังเกตได้จากลูกเปิดจะไม่อยู่ให้กก จะ
กระจายอยู่รอบๆ หรือลูกเปิดหายใจหอบอ้าปากหายใจแสดงว่าร้อนจัด ลูกเปิดจะสูญเสีย
น้ำหนักมากและอ่อนแอไม่กินอาหาร และตายในที่สุด อุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับ
กกลูกเปิด แสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงอุณหภูมิที่เหมาะสมในการกกลูกเปิด อายุ 0 - 3 สัปดาห์

อายุ	อากาศร้อน		อากาศเย็น	
	องศา F	องศา C	องศา F	องศา C
1 วัน	95	35	95	35
2 - 7 วัน	95 - 90	35 - 32	95 - 90	35 - 32
1 - 2 สัปดาห์	90 - 80	32 - 26	90 - 80	32 - 26
2 - 3 สัปดาห์	หยุดกก		80 - 75	26 - 23

2.1 วัสดุรองพื้นคอกกก ถ้ากบบนพื้นดินควรรองพื้นด้วยวัสดุที่ดูดซับความชื้นได้ดี เช่น แกลบ ชี้เลื่อย ดินทราย ชังข้าวโพด การจัดการด้านวัสดุรองพื้น นับว่าสำคัญมากเช่นเดียวกับการควบคุมความอบอุ่น วัสดุรองพื้นที่เปียกชื้นควรนำออกไปทิ้งหรือไม่ก็เติมวัสดุลงไปอีก โดยเฉพาะวัสดุที่อยู่ใกล้ถาดน้ำ มักจะเปียกและจากการที่ลูกเปิดชอบเล่นน้ำ ดังนั้นจึงต้องหาวิธีป้องกัน หรือย้ายที่ตั้งชวดน้ำบ่อยๆ

2.2 ความชื้นภายในคอกลูกเปิดประมาณ 65 - 75 % ถ้าหากความชื้นภายในคอกสูงเกินไป ควรจะต้องปรับปรุงช่องระบายอากาศให้กว้างขึ้น หรือทำให้ลมพัดเข้าออกให้มากขึ้น เพื่อลดความชื้นให้ลงมาอยู่ในระดับที่เหมาะสม แนะนำไม่ควรใช้ผ้า หรือพลาสติกหุ้มรอบๆ คอกจนมีดที่ปิดตลอดวัน ควรปิดเฉพาะกลางคืนที่มีอากาศหนาวเย็น

2.3 การปล่อยให้ลูกเปิดเล่นน้ำ ในระยะแรกๆ 1 - 3 สัปดาห์ ลูกเปิดจะยังไม่จำเป็นที่จะเล่นน้ำ อาบน้ำ เราจึงกักไว้ในโรงกกก่อน ทั้งนี้เพราะว่าเมื่อเล็กๆ นี้ อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการใช้น้ำในร่างกายของลูกเปิดยังไม่พัฒนา เราจึงเลี้ยงโดยไม่ให้เล่นน้ำ แต่ว่ามีบางกรณีที่ลูกเปิดเป็น สกปรกจากสาเหตุอันใดไม่ทราบได้ เราอาจจะให้ลูกเปิดเล่นน้ำได้เพื่อล้างสิ่งสกปรกออก โดยปล่อยให้ลงเล่นน้ำในเวลาที่มีแสงแดดจัด เช่น ใกล้เที่ยง หรือบ่าย 1 - 2 โมง และจำกัดให้เล่นน้ำเพียง 5 - 10 นาที แล้วไล่ขึ้นมาตากแดดให้ขนแห้ง แล้วจึงปล่อยให้เข้าไปคอกต่อไป

2.4 การให้แสงสว่าง แสงสว่างนับว่า มีความสำคัญต่อการเลี้ยงลูกเปิดมาก ในระยะแรกเราจำเป็นต้องให้แสงสว่างตลอดเวลา โดยอาศัยไฟจากทรงกกในเวลากลางคืน ส่วนกลางวันก็ใช้แสงธรรมชาติ การให้แสงสว่างอย่างต่อเนื่องตลอดวันระยะอายุ 2 วันแรก จะช่วยให้ลูกเปิดได้กินน้ำและอาหารอย่างพอเพียง ทำให้ลูกเปิดแข็งแรง แสงสว่างที่ให้ในเวลากลางคืนเราใช้หลอดฟลูออโรซีนขนาด 20 วัตต์ หรือหลอดสว่างขนาด 40 วัตต์ ต่อพื้นที่คอกกก 30 ตารางเมตร

3. การให้น้ำและอาหารลูกเปิด การให้อาหารลูกเปิดระยะ 2 วันแรก ควรใช้อาหารผสมชนิดผงคลุกน้ำพอหมาดๆ ใส่ในภาชนะแบนๆ มีขอบเดี่ยวๆ เช่น ถาดสังกะสีหรือไม้กั้นรอยบนกล่องกระดาษที่ส่งลูกเปิด แต่แก่กล่องกระดาษให้วางเรียบๆ บนพื้น อาหารควรเป็นอาหารลูกเปิดระยะอายุ 0 - 3 สัปดาห์ เป็นอาหารที่มีโปรตีน 17 - 18% พลังงานที่ใช้ประโยชน์ได้ 2,890 กิโลแคลอรี ราคายืดของสูตรอาหารและความต้องการของโภชนะของลูกเปิดแสดงไว้ในตารางที่ 2 อาหารและน้ำ ควรจะวางไว้ยู่ใกล้เครื่องกก ห่างประมาณ 20 - 30 ซม.

เพื่อให้ลูกเปิดกินอาหารได้สะดวกและอยู่ใกล้ไฟหลังจาก 2 วันแรกให้วางอาหารค้อยๆ ห่างจากไฟกออกไป 1 - 1.5 เมตร และขยับให้ห่างออกเรื่อยๆ สุดท้ายให้ห่างมากที่สุด เท่าที่จะทำได้ การให้น้ำอาจจะใสในขวดพลาสติก สำหรับให้น้ำเปิดและไก่ที่มีจำหน่ายในตลาด หรือใสในภาชนะอื่นที่หาได้แต่ให้ลูกเปิดกินน้ำเป็นพอ และให้วางอยู่ใกล้อาหาร น้ำที่ให้ควรเป็นน้ำที่สะอาดปราศจากสารเคมี คลอรีน ด่างน้ำ ขวดน้ำ รางน้ำ ควรทำความสะอาดทุกๆ วัน ละ 1 - 2 ครั้ง

ตารางที่ 2 สูตรอาหารลูกเปิดกศพันรูกบิบนรูกอายุ 0 - 3 สัปดาห์

วัตถุดิบ	สูตรที่				
	1	2	3	4	5
ปลายข้าว					
ข้าวเปลือกบด	}	หรือ	49	27	53
ข้าวฟ่างบด					
รำละเอียด	20	35	-	5	
กากถั่วเหลือง	28	-	23	20	17.10
ถั่วเหลืองเม็ดบด	-	30	-	-	
ถั่วเขียวหรือถั่วพุ่ม	-	-	20	5	
ปลาป่น	-	-	-	5	10.00
โบกะธินหรือไขมันสำปะหลัง	-	5	-	5	
เปลือกหอย	1.30	1.1	1.0	0.5	1.00
โดแคลเซียมฟอสเฟต	1.30	1.25	1.7	1.0	-
เกลือป่น	0.50	0.50	0.5	0.5	0.50
วิตามิน-แร่ธาตุ	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25

- หมายเหตุ:-
1. ปลายข้าว ข้าวเปลือกบด และข้าวฟ่างบดใช้ทดแทนกันได้
 2. ถั่วเหลืองเม็ด, ถั่วเขียว, ถั่วพุ่ม ก่อนนำมาใช้ควรทำให้สุกก่อน ด้วยการแช่ด้วยน้ำร้อนที่เดือด แล้วประมาณ 10 - 15 นาที แล้วจึงนำไปตากแห้ง และบดเก็บไว้ผสมในอาหารเปิด หรือสัตว์ปีกอื่น

การเลี้ยงเปิดเทศกาลปิ่นธุร้ออายุ 3 - 8 สัปดาห์

ลูกเปิดอายุครบ 2 สัปดาห์ ความต้องการทางด้านกกเพื่อให้ความอบอุ่นจะลดลงหรือไม่ต้องกกเลยก็ได้ ทั้งนี้เพราะลูกเปิดมีขนขึ้นเต็มลำตัว และลูกเปิดกินอาหารได้ดีจนสามารถสร้างความอบอุ่นขึ้นได้เองอย่างเพียงพอ ลูกเปิดอายุ 3 - 8 สัปดาห์จะมีการเจริญเติบโตสูง ดังนั้นเกษตรกรหรือเจ้าของฟาร์มจึงต้องควรเอาใจใส่ในด้านอาหาร การให้อาหารและส่วนประกอบของอาหารที่ถูกต้อง จำนวนอาหารที่ให้เปิดกินและการจัดการเลี้ยงดูที่เหมาะสม

1. การจัดการเลี้ยงดูที่เหมาะสม การเลี้ยงลูกเปิดระยะเจริญเติบโตนี้ไม่ค่อยจะยุ่งยาก เราสามารถเลี้ยงแบบปล่อยให้อยู่รวมกันเป็นฝูงๆ บนพื้นดิน เราอาจจะเลี้ยงอยู่ในโรงเรียนมีหลังคาและกันห้องให้อยู่กันเป็นห้องๆ หรืออาจจะเลี้ยงปล่อยทุ่งไล่ต้อนกลับคอกในเวลาเย็นๆ หรืออาจจะเลี้ยงในโรงเลี้ยงเปิดที่มีลานดินยื่นออกมานอกโรงเรียนให้ลูกเปิดเล่นและพักผ่อนในเวลากลางวัน ส่วนกลางคืนให้ขังไว้ในโรงเรียน ข้อสำคัญของการเลี้ยงเปิดระยะนี้ คืออย่าขังเปิดรวมกันให้แน่นเกินไปถ้าหากเปิดแน่นแล้วลูกเปิดจะจิกกัน โดยเฉพาะถ้าหากเราให้อาหารไม่เพียงพอหรืออาหารมีส่วนประกอบไม่ได้สัดส่วน ลูกเปิดจะยิ่งจิกขุ่นและกินชนกันมากยิ่งขึ้น ข้อแนะนำคือ ให้ลูกเปิดอยู่ระหว่าง 4 - 5 ตัวต่อพื้นที่ 1 ตารางเมตร ในกรณีบางฟาร์มมีพื้นที่มีบ่อน้ำหรืออยู่ใกล้แหล่งธรรมชาติ ก็สามารถปล่อยเลี้ยงตามธรรมชาติโดยไม่จำเป็นต้องมีโรงเรียนแต่มีรมเงาต้นไม้หรือเพิงบังแดดในเวลาแดดจัดเปิดเทศนี้ก็สามารอยู่ได้และเติบโตปกติ ข้อดีวิธีนี้ คือ เปิดมีอิสระไม่จิกชนกันทำให้ขนสวยเป็นมัน ข้อสำคัญขอให้มีน้ำที่สะอาดไว้ให้เปิดกินอย่างพอ

เพียงเพราะเปิดสามารถเลี้ยงได้ตั้งแต่ในพื้นที่ที่เป็นที่ดอนจนถึงพื้นที่ลุ่ม และ
ริมฝั่งแม่น้ำธรรมชาติทั่วๆ ไป

2. การให้อาหาร ลูกเป็ดระยะนี้มีอาการเจริญเติบโตสูง ดังนั้นอาหารที่ใช้เลี้ยงจึงควรเป็นอาหารที่มีคุณภาพสูงเหมาะสมกับอัตราการเจริญเติบโตและอายุของลูกเป็ดด้วย นอกจากคุณภาพของอาหารแล้ว เรายังจะต้องคำนึงถึงปริมาณที่ให้กินต่อวัน และตรวจสอบน้ำหนักของลูกเป็ดให้อยู่ในมาตรฐานด้วย (ดูรายละเอียดของสูตรและส่วนประกอบของโภชนะ ตารางที่ 3)

โดยปกติแล้วเราจะให้อาหารลูกเป็ดวันละ 2 ครั้ง คือเช้า 7 - 8 โมง เช้าและบ่าย 4 - 5 โมง อาหารที่ให้เป็ดเป็นอาหารชนิดผงคลุกน้ำให้ขึ้นพองหมาดๆ ไม่ถึงกับเปียกแฉะ ซึ่งจะช่วยให้ลูกเป็ดกินได้ง่ายและไม่ตกหล่นมาก อาหารที่คลุก

น้ำแล้วจะถูกเทใส่ในรางไม้หรือถังใส่อาหารสัตว์ชนิดแขวนขนาดบรรจุ 4 - 5 กิโลกรัมก็ได้แล้วแต่สะดวก บางแห่งอาจจะทำแบบง่าย ๆ คือกองอาหารที่ผสมเสร็จแล้วลงบนกระสอบหรือภาชนะแบน ๆ วางอยู่กลางคอกและวางอยู่ใกล้น้ำดื่ม 3 - 4 เมตร ลูกเปิดจะเดินมากินอาหารและวิ่งไปกินน้ำอยู่ตลอดเวลาการให้อาหารแต่ละครั้งให้พอกับที่ลูกเปิดกินได้เต็มกระเพาะและมีเลือดติดรางไว้เล็กน้อยไม่ควรจะผสมให้จำนวนมาก ๆ เพราะอาหารเหลือในรางบูดเน่าง่ายเนื่องจากเป็นอาหารที่เปียกน้ำแล้วจะเสียง่าย ผู้เลี้ยงควรจะจัดหารางอาหารให้พอเหมาะกับจำนวนเปิดรางอาหารที่เป็นรางไม้ที่เปิดกินได้ทั้งสองข้างขนาดยาว 1 เมตร เลี้ยงเปิดได้ 40 - 50 ตัว จำนวนอาหารที่ให้ในแต่ละครั้งควรจะใกล้เคียงกับมาตรฐาน พร้อมกันนี้จะต้องทำการสุมลูกเปิดมาซึ่งทุก ๆ สัปดาห์ โดยสุมซึ่งประมาณ 10% ของเปิดทั้งหมดแล้วเปรียบเทียบกับน้ำหนักมาตรฐานในตารางที่ 4 ถ้าหากเปิดผอมเกินไปก็ควรที่จะเพิ่มอาหารให้มากขึ้น

ตารางที่ 3 สูตรอาหารเปิดเทศพืชมักรุกบิรินทร์ระยะเจริญเติบโต อายุ 4 - 12 สัปดาห์

วัตถุดิบ	สูตรอาหารเปิดเทศ อายุ 4-12 สัปดาห์ (ก.ก.)						
	1	2	3	4	5	6	7
ปลายข้าว	75	71	61.0	66	69	30	66
มันสำปะหลัง	-	-	-	-	-	34.5	-
รำละเอียด	-	-	-	-	-	-	-
กากถั่วเหลือง	21	17.0	-	-	13.5	12.0	-
ถั่วเหลืองเม็ด	-	-	20.5	-	-	-	-
ถั่วเขียว, ถั่วพุ่ม	-	-	-	16	-	10	16
ปลาป่น	-	10	-	-	5	-	-
โบกระถิน	-	-	5	5	5	5	5
โบมันสำปะหลัง	-	-	10	9	5	5	9.5
เปลือกหอย	1	1	0.5	1	0.5	0.5	0.5
โคแคลเซียมฟอสเฟต	2	-	2	2	1	2	2
เกลือป่น	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
วิตามิน - แร่ธาตุ	0.50	0.50	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
รวม	100	100	100	100	100	100	100

- หมายเหตุ:-
1. ปลายข้าว ข้าวเปลือกบด ข้าวฟ่างบดใช้แทนกันได้อัตราส่วน 1:1
 2. ถั่วเหลืองเม็ด ถั่วเขียว และถั่วพุ่มก่อนนำมาใช้ควรทำให้สุกก่อน โดยการแช่ด้วยน้ำร้อนที่กำลังเดือด แช่ไว้ประมาณ 10 - 15 นาที แล้วจึงนำไปตากแดดให้แห้ง ก่อนที่จะบดผสมกับวัตถุดิบอื่น ๆ
 3. วิตามิน - แร่ธาตุ ที่จะเติมลงในอาหารให้ปฏิบัติตามคำแนะนำผู้ผลิต

การเลี้ยงเปิดเทศทุกๆ พันธุ์ หรือแม้แต่เป็นเปิดพันธุ์ไข่ เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิด ควรทราบว่าการเปิดทุกๆ อายุ ไม่ควรจะใช้ข้าวโพดผสม เพราะข้าวโพดมีสารพิษเรียกว่า อัลฟาโทกซิน ซึ่งเปิดทุกชนิดจะแพ้และไม่ต้านทานต่อสารพิษ ลูกเปิดเทศที่เลี้ยงด้วยข้าวโพด จะกระแกรน จิกชน กินชน ทนาว ตัวสั้น และตายนอนหงายขาชี้ฟ้า คอบิด อัตราการตายสูง เปิดเทศแม่พันธุ์ใช้ลดและหยุดไข่ ดังนั้น เกษตรกรควรหลีกเลี่ยงการใช้ข้าวโพดผสมอาหารให้เล็อกใช้อย่างอื่นแทน เช่น ข้าวเปลือก ปลายข้าว ข้าวฟ่าง

ถ้าต้องการที่จะขุนเปิดเทศเร่งส่งตลาดในระยะเวลาสั้น เกษตรกรควรจะให้อาหารเปิดเต็มที่ มีอาหารให้เปิดกินตลอดเวลา อาหารไม่จำเป็นต้องคลุกน้ำ ดึงได้กล่าวมาข้างต้น เป็นอาหารแห้ง เปิดกินไม่หมดก็ไม่บูดเน่า ถ้าต้องการลดความสิ้นเปลืองค่าอาหาร ควรเสริมด้วยผักสด หญ้าสด ใบถั่วสดหรือผักตบชวา หั่น คลุกกับอาหารผสม เลี้ยงเช้า - เย็น ก็จะช่วยลดค่าใช้จ่ายและเร่งการเจริญเติบโตและป้องกันการจิกกัน จิกชนกัน

บางพื้นที่เกษตรกรหาซื้อวัตถุดิบยาก หรือไม่มี เช่น กากถั่วเหลือง ปลาป่น หรือ กากถั่วต่างๆ เกษตรกรอาจจะต้องปลูกพืชเหล่านั้นเพื่อใช้เอง เป็นการลดต้นทุนการผลิตประหยัดเงินสด และสร้าง มูลค่าเพิ่มสำหรับผลผลิตเกษตรกรที่ผลิตในไร่นาของตนเอง ซึ่งเกษตรกรก็มีความรู้ความสามารถในการเพาะปลูกข้าวฟ่างเลี้ยงสัตว์ หรือข้าวไร่ตามพื้นที่สูงไม่มีน้ำขังที่ปลูกข้าวนาปีไม่ได้ ก็จะเป็นอาหารเปิดเทศ ที่สำคัญคือ เกษตรกรจะต้องเข้าใจในการผสมอาหารสัตว์หรือทราบส่วนผสมว่ามีอะไรบ้าง ตามที่ได้แนะนำในตารางที่ 3 และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การปรับปรุงคุณภาพวัตถุดิบให้มีคุณภาพดีที่เปิดไถจะใช้ประโยชน์

ได้เต็มที่ ทางด้านวิชาการมีสองประเด็นที่จะต้องเอาใจใส่คือ การปนเปื้อนของสารพิษใน
วัตถุดิบ เช่น เชื้อรา ยาฆ่าแมลงในข้าวโพด ข้าวฟ่าง มันสำปะหลัง และสารพิษ
ที่เกิดจากวัตถุดิบเองตามธรรมชาติ เช่น สารพิษในถั่วแทบทุกชนิด ที่สัตว์กินเข้าไป
ดิบๆ จะทำให้ตับอ่อนขยายใหญ่และสัตว์จะแคระแกรนไม่เจริญเติบโต จึงจำเป็น
จะต้องทำให้สุกก่อนนำไปให้สัตว์กิน การทำให้สุกกินง่าย ๆ ด้วยการลวกนึ่งร้อน
หรือต้มด้วยน้ำเดือด 5 - 10 นาที หรือจะแช่ด้วยน้ำที่ต้มเดือดแล้ว นาน 10 - 15
นาที ก่อนที่จะนำไปตากแดดเก็บไว้เพื่อบดผสมกับวัตถุดิบอื่นต่อไป หรือจะใช้ผสม
ให้สัตว์กินได้เลยหลังต้มสุกก็ได้แล้วแต่สะดวกเหมาะสม จะเห็นได้ว่าที่แนะนำมาก็
ไม่ยุ่งยากเพราะเกษตรกรผลิตเองได้เพียงแต่รู้วิธีการนำไปใช้และส่วนผสมมีอะไรบ้าง
ในส่วนที่เกษตรกรผลิตเองไม่ได้ คือ ส่วนที่เรียกว่า "ไวตามิน-แร่ธาตุ"
โดแคลเซียมฟอสเฟต และเปลือกหอย ก็สามารถหาซื้อได้จากร้านขายอาหารสัตว์
ทั่วไป สำหรับโดแคลเซียมฟอสเฟตถ้าไม่มีขาย ก็สามารถใช้น้ำยาศุตร 15-15-15
แทนได้ในอัตราส่วนเท่ากันคือใช้แทนกันได้เลย ส่วนเปลือกหอยถ้าไม่มีก็ใช้ปูนขาว
ที่ใช้ในงานก่อสร้างทั่วไปซึ่งก็เป็นปูนขาวเดียวกันกับเกษตรกรนำไปปรับปรุงสภาพ
คุณภาพของดินก่อนเกษตรกรปลูกพืช ซึ่งก็ใช้แทนเปลือกหอยได้เลยในอัตรา
ส่วนน้ำหนักเท่ากัน สำหรับไบocerดินไม่ควรใช้เกินกว่าที่กำหนดไว้ในสูตรอาหาร
เพราะในไบocerดินจะมีสารพิษที่สัตว์ปีกกินมากๆ จะทำให้ขนร่วงและแคระแกรน
จะเห็นว่าที่แนะนำในเอกสารนี้ จะมีข้อจำกัดไม่ใช่ว่าพอที่เกษตรกรจะสามารถจัด
หาเองได้ และปฏิบัติได้

ตาราง 4 แสดงการเจริญเติบโต ประสิทธิภาพการใช้อาหารและปริมาณอาหารที่กินต่อวันและกินสะสมต่อตัวของเป็ดพันธุ์กบินทร์บุรี กรมปศุสัตว์

อายุ สัปดาห์	น้ำหนักมีชีวิต (กรัม/ตัว)			อาหารที่กิน กรัม/ตัว/วัน (กรัม/ตัว)	กินสะสม (กรัม/ตัว)	อัตราการ แลกเนื้อ
	เพศผู้	เพศเมีย	คละเพศ			
1	103	104	102	11.08	78	0.76
2	232	221	227	29.70	286	1.26
3	405	377	387	49.56	633	1.64
4	719	649	672	78.43	1,182	1.74
5	1,140	945	1,022	122.74	2,041	1.99
6	1,549	1,239	1,391	145.77	3,061	2.20
7	2,034	1,610	1,805	160.34	4,184	2.31
8	2,445	1,938	2,185	151.98	5,247	2.40
9	2,745	2,113	2,423	133.34	6,184	2.55
10	3,036	2,283	2,649	124.62	7,056	2.66
11	3,218	2,313	2,741	124.22	7,926	2.89
12	3,473	2,413	2,917	186.33	9,230	3.16
13	3,643	2,422	2,989	206.34	10,674	3.57
14	3,738	2,496	3,073	123.80	11,541	3.75
15	3,832	2,514	3,164	136.50	12,497	3.95

การเลี้ยงเปิดเตสกบินทร์บุรีไว้ทำพันธุ์

เปิดเตสกบินทร์บุรีที่สถาบันวิจัยและพัฒนาสัตว์ปีกแห่งชาติ กรมปศุสัตว์วิจัยและปรับปรุงพันธุ์มานั้น มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งนอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจ คือ พันธุ์นั้นจะต้องสามารถให้เกษตรกรขยายพันธุ์เองได้ โดยที่ไม่จำเป็นต้องมาซื้อจากกรมปศุสัตว์ทุกครั้งที่ต้องการ เพียงแค่ 2-3 ปี จึงเปลี่ยนพ่อพันธุ์หรือแม่พันธุ์ครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพราะสถาบันวิจัยและพัฒนาสัตว์ปีกแห่งชาติทำการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะต้องดีกว่าพันธุ์เดิมทุกๆ ปี ดังนั้นวิธีการเลี้ยงก็จะแตกต่างจากการเลี้ยงเพื่อขุนส่งตลาด โดยหลักการแล้วการเลี้ยงขุนเพื่อผลิตเนื้อจะต้องให้เปิดเตสกินอาหารอย่างเต็มที่จนถึงน้ำหนักและอายุที่ตลาดต้องการ คือ น้ำหนักเฉลี่ย 3-3.5 กก./ตัว เมื่ออายุ 11-12 สัปดาห์ ส่วนการเลี้ยงเพื่อขยายพันธุ์ การเลี้ยงจะไม่เร่งรัดให้เติบโตเร็วและไม่ให้พ่อแม่เปิดอ้วนเกินไปซึ่งเปิดอ้วนจะใช้น้อย หรือไม่ใช้เลย ดังนั้นจึงต้องควบคุมอาหารที่เปิดกินทุกๆ สัปดาห์จนถึงอายุที่เปิดเริ่มใช้ฟองแรก และสุ่มชั่งตรวจสอบน้ำหนัก เปรียบเทียบกับน้ำหนักมาตรฐาน

ขั้นตอนการเลี้ยงเปิดเตสกบินทร์บุรีสำหรับเป็นพ่อแม่พันธุ์ดังนี้ :

1. การเลี้ยงลูกเปิดอายุ 0-3 สัปดาห์ ปฏิบัติเช่นเดียวกับการเลี้ยงลูกเปิดเทศ 0-3 สัปดาห์ โดยมีอาหารให้กินเต็มที่ มีอาหารใส่รางและให้น้ำกินตลอดเวลา เมื่ออายุครบ 3 สัปดาห์ ลูกเปิดควรจะมีย่าน้ำหนักเฉลี่ย 529 กรัม/ตัว

2. การเลี้ยงลูกเปิดเตศอายุ 4-12 สัปดาห์ การจัดการและการเลี้ยงดูลูกเปิดตั้งแต่อายุ 4 สัปดาห์ ขึ้นไป ค่อนข้างจะง่าย ลูกเปิดสามารถปล่อยเลี้ยงในแปลงหญ้าหรือบริเวณบ้านได้ โดยไม่ต้องกักขังให้อยู่ในคอก เปิดสามารถปล่อยให้หากินเอง ตามธรรมชาติ เช่น ปล่อยให้ทุ่งเก็บกินเมล็ดข้าวตกหล่นหลังฤดูเก็บเกี่ยว แต่เสริมด้วยอาหารผสมสำหรับลูกเปิดเตศอายุ 4-12 สัปดาห์ (ตารางที่ 3) ในเวลาเช้าและเย็นในปริมาณที่จำกัดดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 6 ปรับจำนวนอาหารที่ให้อายุครั้งละครั้ง เช่น ลูกเปิดอายุครบ 7 สัปดาห์ พอขึ้นสัปดาห์ที่ 8 เราก็ให้อาหารตัวละ 83 กรัม ให้ทุกวันๆ ละ 83 กรัม จนอายุครบ 8 สัปดาห์จึงเปลี่ยนเป็นวันละตัวละ 80 กรัม ในสัปดาห์ที่ 9 และ 79 กรัมในสัปดาห์ที่ 10, 80 กรัม และ 81 กรัม ในสัปดาห์ที่ 11 และ 12 ตามลำดับ พอเปิดอายุครบ 12 สัปดาห์ ให้เปลี่ยนสูตรอาหารเป็นอาหารสำหรับเปิดรุ่น อายุ 13-26 สัปดาห์ เป็นอาหารผสมที่มีโปรตีน 12-13% พลังงานใช้ประโยชน์ได้ 2600-2800 กิโลแคลอรีต่ออาหารหนึ่งกิโลกรัม และจำกัดอาหารที่ให้อายุในตารางที่ 6 และ ก็ปรับจำนวนอาหารตามอายุของเปิด ปรับทุกสัปดาห์ๆ ละครั้ง จำนวนอาหารที่ปรับแต่ละครั้งอาจจะมากหรือน้อยกว่ามาตรฐานก็ได้ โดยดูจากน้ำหนักเปิดเป็นเกณฑ์ คือ เกษตรกรควรจะชั่งน้ำหนักเปิดทุกๆ สัปดาห์ ถ้าสัปดาห์ใดน้ำหนักเปิดเบาว่ามาตรฐาน สัปดาห์ต่อไปควรจะให้อาหารเพิ่มขึ้นจากมาตรฐานเดิม หรือถ้าเปิดอ้วนหนักกว่ามาตรฐาน ก็จะลดจำนวนอาหารลงจากที่ให้ไว้ในตารางปฏิบัติ เช่นนี้ไปจนกว่าเปิดเป็นหนุ่ม-สาวและถึงวันที่เปิดเริ่มใช้ฟองแรกจึงเปลี่ยนอาหารสำหรับเปิดใช้ต่อไป

ในช่วงอายุระหว่าง 4-26 สัปดาห์ เป็ดสามารถปล่อยเลี้ยงในแปลงหญ้า ไบโรว์-นาและสวนผลไม้ได้เปิดสามารถปล่อยเป็นฝูง กินน้อยหากแดดตากฝนได้ เพียงแต่มีร่มเงาบังแดดจัดในเวลากลางวันตอนบ่ายๆ ได้ก็พอเพียงไม่จำเป็นจะต้องนอนในคอกแล้วเสมอไป ที่สำคัญจะต้องมีน้ำใส่ภาชนะไว้ให้เปิดกินตลอดเวลาและไม่จำเป็นจะต้องมีน้ำให้เปิดเล่นแต่ก็มีหนองน้ำ บึงหรือแหล่งน้ำธรรมชาติก็ยิ่งดี เปิดจะได้หาอาหารธรรมชาติเสริม และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ถ้าหากมีพืชอาหารสัตว์จอกแทนผักตบชวา หรือหญ้าสดหั่นให้เปิดกินจะทำให้ผลอาหารผสมลงได้ เป็นการประหยัด

การเลี้ยงเป็ดในสวนอายุ 9-26 สัปดาห์
ปล่อยในแปลงหญ้าและสวนผลไม้ตลอดเปิด

ตาราง 5 สูตรอาหารสำหรับเปิดกรุ่น (13-26 สัปดาห์)
เปิดผสมพันธุ์ (27-72 สัปดาห์)

ชนิดอาหาร	เปิดรุ่น		เปิดผสมพันธุ์		
	1	2	1	2	3
ปลายข้าว	41.50	30	56.70	56.30	59.39
ข้าวเปลือก	41.25	40.00	-	-	-
รำละเอียด	-	10.00	5.00	-	5.00
กากถั่วเหลือง	13.00	11.50	19.70	30.00	16.45
ปลารุ่น	-	-	6.00	-	10.00
ใบกระถิน	-	5.00	5.00	5.00	-
เปลือกหอยปูน	2.00	1.25	6.00	6	5.00
โคลแคลเซียม	1.50	2.00	0.70	2.00	3.00
เกลือ	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50
วิตามิน-แร่ธาตุ	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25

**ตาราง 6 แสดงมาตรฐานน้ำหนักเฉลี่ยและจำนวนอาหารที่ผสม
ที่จำกัดให้ปิดกั้นพันธุ์กบอินทรีย์เพศเมียจนอายุเริ่มไข่
24-26 สัปดาห์**

อายุ (สัปดาห์ที่)	น.น. (กรัม/ตัว)	อาหาร (กรัม/ตัว/วัน)	อายุ (สัปดาห์)	น.น. (กรัม/ตัว)	อาหาร (กรัม/ตัว/วัน)
1	132	ให้อินเต็มที่	14	2210	83
2	307	ให้อินเต็มที่	15	2240	84
3	529	ให้อินเต็มที่	16	2270	85
4	783	ให้อินเต็มที่	17	2300	86
5	933	86	18	2330	87
6	1200	85	19	2360	88
7	1400	84	20	2390	89
8	2050	83	21	2410	90
9	2080	80	22	2440	91
10	2100	79	23	2470	92
11	2130	80	22	2440	93
12	2160	81	25	2530	94
13	2190	82	26	2560	95

3. การเลี้ยงเปิดเตศพ่อแม่พันธุ์

เปิดเตศพันธุ์กบินทร์บุรี เริ่มไข่ฟองแรกเมื่ออายุ 24-28 สัปดาห์ พ่อเปิดสาวเริ่มไข่และเปิดหนุ่มเจริญเติบโตเต็มที่ และแสดงอาการเป็นสัด ขนสวยหนังขรุขระบนใบหน้าสีชมพูแดง ปกติเพศผู้จะโตกว่าเพศเมีย 2 เท่า ให้คัดเปิดสาวไว้ทำพันธุ์ โดยคัดตัวที่มีรูปร่างลักษณะดี ลำตัวยาวและกว้าง ท้องใหญ่ กระดูกเชิงกรานกว้าง ขนสีขาवलอด หัวมีจุดสีดำเล็กน้อย น้ำหนัก 2.5-3.0 กก. ส่วนเพศผู้ให้คัดตัวที่โตดีกว่าตัวอื่นๆ ในฝูง ปกติเราจะคัดพ่อพันธุ์ที่มีน้ำหนักไม่ต่ำกว่าตัวละ 4.0 กิโลกรัมขึ้นไป และมีลักษณะดี แข็งแรง หน้าตาแจ่มใส สีชมพูแดง คอเคลือบแวววาว แสดงอาการอยากผสมพันธุ์ และยาว ขนสีขาवलอด เว้นแต่จุดดำกลางหัว ปากใหญ่และสีชมพู

คัดพันธุ์เปิดได้แล้ว ให้เปลี่ยนอาหารที่เคยให้เป็นอาหารเปิดไข่สำหรับพ่อแม่พันธุ์ อาหารผสมนี้จะมีแคลเซียมสูงกว่าเป็นสาว เพราะธาตุแคลเซียม เปิดจะนำไปสร้างเปลือกไข่ ในสูตรอาหารจะมีแคลเซียม 3% และได้มาจากเปลือกหอยหรือปูนขาว ที่ใช้สำหรับผสมดินปรับความเป็นกรดและต่างในการปลูกพืชที่เกษตรกรใช้เป็นประจำ ใช้แทนเปลือกหอยได้ในปริมาณเท่าๆ กัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5 การเลี้ยงเปิดพ่อแม่พันธุ์ที่สำคัญๆ จะต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษ คือ

1. การให้แสงสว่างวันละ 14-16 ชั่วโมง แสงสว่างจะช่วยให้เปิดไข่ดีขึ้น จึงต้องเปิดไฟสว่างขนาด 20 วัตต์ ต่อพื้นที่ 10 ตารางเมตร เพิ่มขึ้นวันละ 2-4 ชั่วโมง คือ หัวค่ำเปิดไฟถึงเวลา 3 ทุ่ม และอีกครั้งหนึ่งเวลาเช้ามืด 5-6 โมงเช้า

2. การให้อาหารที่มีคุณภาพและให้ในปริมาณที่สอดคล้องกับอัตราการไข่ของเบ็ด ดูรายละเอียดในตารางที่ 7

3. การฉีดวัคซีนป้องกันโรคคักเพิลิก และอหิวาต์ ตามตารางการทำวัคซีนอย่างเคร่งครัด หลังจากทำวัคซีนคักเพิลิก ไม่ควรเก็บไข่ไปฟักเป็นเวลา 7-10 วัน เพราะลูกเบ็ดที่ฟักออกมาจะเลี้ยงยากและตายมาก สาเหตุจากการทำวัคซีน

4. อัตราส่วนของการผสมพันธุ์ ควรจะเป็นพ่อพันธุ์ 1 ตัว ผสมแม่พันธุ์ 5-7 ตัว

5. อาหารเบ็ดจะต้องไม่มีข้าวโพดเป็นส่วนผสม เพราะทำให้การไข่, ผสมติด และฟักออกต่ำ และไม่ไข่เลย

**ตาราง 7 อัตราการใช้และปริมาณอาหารผสมที่กินต่อตัวต่อวัน
ของเป็ดเทศพันธุ์กบินทร์บุรีแยกเป็นรายสัปดาห์ตลอดปี
แรกของการผลิตไข่ฟัก**

อายุการใช้ (เดือน)	อัตราการใช้ (%)	กินอาหาร (กรัม/ตัว/วัน)	อายุการใช้ (สัปดาห์)	อัตราการใช้ (%)	กินอาหาร (กรัม/ตัว/วัน)
1	9	150	27	28	150
2	16	150	28	33	150
3	33	150	29	34	150
4	47	150	30	38	150
5	55	150	31	32	150
6	61	150	32	23	150
7	43	150	32	16	150
8	35	150	34	14	140
9	44	170	35	16	140
10	56	170	36	16	140
11	61	170	37	18	140
12	58	170	38	20	140
13	59	170	39	26	140
14	60	170	40	26	140
15	59	170	41	27	140
16	53	170	42	29	140
17	46	170	43	34	140
18	40	160	44	30	140
19	34	160	45	35	140
20	29	160	46	41	140
21	28	160	47	42	140
22	31	160	48	35	140
23	32	160	49	27	140
24	36	150	50	28	140
25	32	150	51	28	140
26	31	150	52	35	140

**ตาราง 8 แสดงความต้องการโภชนะอาหารของเป็ดเทศแยกตาม
อายุและการให้ผลผลิต**

โภชนะอาหาร	อายุเป็นสัปดาห์			เปิดพันธุ์
	0-3	4-10	11-26	
พลังงานใช้ประโยชน์ (keal/kg)	2890	2890	2600	2730
โปรตีน %	18.7	15.4	13.2	18.7
แคลเซียม %	0.90	0.72	0.90	3.0
ฟอสฟอรัสใช้ได้ %	0.36	0.36	0.36	0.43
ธาณิน %	1.12	0.92	0.79	1.14
ยีสต์ดิน %	0.43	0.35	0.32	0.45
ไอโซลูซีน %	0.66	0.54	0.57	0.80
ลูซีน %	1.31	1.08	1.09	1.08
ไลซีน %	1.10	0.90	0.61	1.00
เมไทโอนีน+ซิสตีน %	0.69	0.57	0.52	0.74
เฟนิลอล+ไทโรซีน %	1.44	1.19	1.04	1.47
ทรีโอนีน %	0.69	0.57	0.49	0.70
ทริปโตเฟน %	0.24	0.20	0.16	0.22
เวอรีน %	0.80	0.68	0.61	0.86

วิธีการปักไข่เปิดเทศ

เปิดเทศเป็นสัตว์ปีกที่สามารถปักได้ด้วยตัวของมันเอง ซึ่งจะปักออกได้ดี 80-90% แต่เมื่อนำไข่เปิดที่รวบรวมครั้งละมากๆ ปักโดยใช้วิทยาการสมัยใหม่ คือปักไข่เปิดเทศด้วยตุ้ปักไข่ไก่ การปักออกของไข่เปิดเทศไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งเมื่อตอนเริ่มปักไข่เปิดเทศซึ่งมีเปลือกหนาและเยื่อหุ้มไข่ที่เหนียว การปักออกนั้นต่ำมาก ตุ้ปักไข่ที่ใช้ปักไข่เปิดเทศนั้นเป็นตุ้ปักไข่ไก่ เมื่อนำมาปักไข่เปิดเทศจึงทำให้เปอร์เซ็นต์การปักออกต่ำกว่าปกติและบางครั้งฤดู เช่น ฤดูร้อนหรือฤดูฝน การปักออกไม่ดีมีปัญหามาก อัตราการตายในช่วงสุดท้ายของการปักไข่สูง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ตายโคมสูง ทั้งนี้เพราะวิธีการปักไข่ไก่แตกต่างจากการปักไข่เปิดเทศโดยสิ้นเชิง ซึ่งวิธีการปักไข่เปิดเทศได้รับคำแนะนำจาก ดร.สวัสดิ์ ธรรมบุตร หัวหน้ากลุ่มงานสัตว์ปีกกองบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ โดยนำมาทดลองที่ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ทำพระทำให้เปอร์เซ็นต์การปักไข่ออกดีขึ้นโดยปักออกเป็นตัวถึง 90% ในการปักไข่เปิดเทศมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. การคัดเลือกขนาดและรูปร่างของไข่เปิดเทศเข้าปัก

ไข่เปิดเทศที่นำเข้าสู่ตุ้ปักควรมีขนาดสม่ำเสมอไม่ใหญ่หรือเล็กเกินไป ถ้าไข่มีขนาดใหญ่หรือเล็กเกินไปจะทำให้การปักออกไม่ดี ดังนั้นการคัดเลือกไข่เข้าปักให้สม่ำเสมอสามารถเพิ่มอัตราการปักออกได้ดีถึง 5% ขนาดไข่ที่พอเหมาะอยู่ระหว่าง 65-75 กรัม นอกจากนี้ลักษณะของไข่รูปร่างกลมหรือแหลมเกินไปไม่ควรนำเข้าสู่ตุ้ปักเปลือกไข่ควรเรียบไม่ขรุขระไม่มีรอยยุบ ร้าวหรือแตกเพราะจะทำให้การปักออกไม่ดี แล้วยังจะทำให้อากาศภายในตุ้เสียชีวิต

2. การเก็บรักษาไข่ก่อนนำเข้าสู่ฟัก

ตามปกติแล้วจะเก็บไข่เปิดเข้าสู่ฟักทุก 7 วัน ในกรณีที่ใช้เปิดไม่มาก, แต่ถ้ามีมากจะเก็บเข้าทุกๆ 3-4 วัน, ในการเก็บไข่เปิดเพื่อรอการนำเข้าสู่ตู้ฟัก ควรเก็บในห้องเย็น อุณหภูมิ 50-65 องศาฟาเรนไฮต์และมีความชื้น 75% ควรกลับไข่อย่างน้อยวันละ 2-3 ครั้งก็จะทำให้สดและแข็งแรง

3. การทำความสะอาดเปลือกไข่เปิดเทศ

ไข่เปิดที่เก็บเพื่อนำเข้าฟักควรได้รับการทำความสะอาดทันทีที่เก็บออกจากคอกไข่ที่มีมูลหรือสกปรกตามเปลือกควรใช้กระดาษทรายหยาบขัดออกให้หมดอย่าใช้วิธีล้างน้ำจะทำให้เชื้อโรคซึมแทรกเข้าไปตามรูพรุนเข้าสู่ภายในฟองไข่และทำอันตรายต่อไข่ภายในได้ ในขณะที่ทำความสะอาดไข่ควรตรวจดูเปลือกไข่ที่บวมและร้าวด้วย เพื่อคัดไข่ออกเสียแต่แรก ถ้านำไข่ที่สกปรกบวมและร้าวเข้าฟักไข่จะทำให้การเจริญเติบโตของเชื้อโรคในสภาวะความชื้นในตู้ฟักไข่ทำให้ไข่แตกนําส่งกลิ่นเหม็นภายในตู้ฟักและสกปรก

4. การรมควันฆ่าเชื้อโรค

ไข่เปิดเทศที่ได้รับการคัดเลือกไว้สำหรับฟักทุกๆ ฟอง หลังจากทำความสะอาดเปลือกแล้ว นำมาทำการรมควันเพื่อฆ่าเชื้อโรคที่เกาะติดอยู่บนเปลือกไข่ โดยเฉพาะเชื้อแบคทีเรีย Salmonella ซึ่งเป็นสาเหตุให้ลูกเป็ดตายก่อนเจาะเปลือกไข่ โดยจะรมควันไข่เปิดที่เก็บมาจากคอกก่อนนำไข่เข้าห้องเก็บไข่ การรมควันไข่ต่างทับทิม 20 กรัม ฟอรั่มาลีน 40% จำนวน 40 ซีซี ต่อพื้นที่ 100 ลูกบาศก์ฟุต วิธีทำคือ ชั่งต่างทับทิมแล้วใส่ในชามสังกะสีเคลือบแล้วใส่ในตูอบเทฟอรั่มาลีนลงในอ่างเคลือบแล้วรีบปิดตู้ทันที ระวังอย่าดมควันฟอรั่มาลีนมัลดีไฮด์

เพราะจะทำให้เยื่อจมูก และตาอักเสบได้ ทั้งไว้ 15-20 นาที แล้วจึงนำไข่ เข้าเก็บใน ห้องเก็บไข่ จุดที่สำคัญคือ ห้ามรมควันไข่ที่ฟักไปแล้ว 24-72 ชม. และไม่รมควัน ไข่ที่ลูกเปิดกำลังเจาะเปลือกไข่ออก

5. การฟักไข่เปิดกระยะ 1-10 วันของการฟัก

ไข่ที่ได้รับการเก็บไว้ในอุณหภูมิ 50-60 องศาฟาเรนไฮด์เป็นเวลา 7 วัน แล้วนำเข้าตู้ฟักไข่ในช่วงนี้อาจรมควันฆ่าเชื้ออีกครั้งหนึ่งก็ได้ แต่ควรระวัง อย่ารมควันไข่ที่เพิ่งเข้าตู้ฟักได้ไม่เกิน 24-72 ชม. เพราะถ้ารมควันจะทำให้ไข่ เฝ็งเข้าตู้ฟักเชื้อตายได้, ในช่วง 1-10 วันแรกที่เข้าตู้ฟักอุณหภูมิ 100 องศาฟาเรนไฮด์ อุณหภูมิปรอทคุมเปียก 86 องศาฟาเรนไฮด์ กลับไขอย่างน้อยวันละ 6 ครั้ง

6. การกลับไข่

สถาบันวิจัยและพัฒนาสัตว์ปีกแห่งชาติ ได้ทำการทดลองฟักไข่เปิดเทศ พันธุ์กบินทร์บุรีที่มีอายุการไข่มาแล้ว 9 เดือน หรืออายุ 16 เดือนนับแต่แรกเกิด การทดลองเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม 2540 เป็นต้นมาจนถึงเดือน กรกฎาคม 2540 พบว่า การวางไข่ในแนวนอนหรือวางเรียบบนพื้นตะแกรงลวดตาข่ายของถาดฟักไข่ ในลักษณะเดียวกันกับที่แม่เปิดฟักไข่ จะทำให้การฟักออกมีเปอร์เซ็นต์สูงกว่า 70% ในขณะที่เดียวกันพวกที่วางไข่แบบตั้งเอาด้านป้านขึ้น การฟักออกต่ำมากคือ บางชุด จะมีเปอร์เซ็นต์ฟักออก 0% หรือไม่กี่ไม่เกิน 10% และถ้าให้การฟักออกสูงยิ่งขึ้น จำเป็นจะต้องมีการพ่นน้ำทุกวันจะทำให้การฟักออกสูง 85-90% ในขณะที่วางไข่ แบบนอนแต่ไม่พ่นน้ำ การฟักออกจะไม่เกิน 70% การวางไข่โดยการตั้งเอาด้าน ป้านขึ้นไม่ว่าจะพ่นน้ำ หรือไม่พ่นน้ำก็ไม่ทำให้การฟักออกดีขึ้น ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การฟักไข่เปิดเทศโดยใช้เครื่องฟักไข่ไก่ จึงต้องปรับปรุงวิธีการวางไข่ในถาดฟักใหม่

ให้ใช้เปิดนอนราบกับพื้นลาด โดยไม่มีลวดกั้น วางโซ่ลงในถาดเต็มถาดเหลือช่องว่างไว้ประมาณวางโซ่เปิดได้ 2 ฟอง เพื่อให้โซ่กลิ้งได้เวลาเอียงถาดโซ่ การกลับโซ่ด้วยเครื่องฟักโซ่อัตโนมติก็โดยการตั้งเครื่องกลับโซ่ให้ถาดโซ่เอียงประมาณ 10-15 องศา โซ่เปิดก็จะกลิ้งไปในระยะทางเท่ากับโซ่ 2 ฟอง ที่เหลือช่องว่างเอาไว้ระหว่างโซ่ในถาดกับขอบของถาดโซ่ถ้าเป็นเครื่องฟักโซ่ธรรมดา ก็ใช้มือสวมถุงมือที่สะอาดๆ ลูบไปบนโซ่ในถาดให้โซ่กลิ้ง หรือเคลื่อนที่ออกจากเดิมก็ได้ หรือจะทำคั้นโยกให้ถาดเอียงตามองศาตั้งกล่าว ในกรณีที่โซ่กลิ้งชนกันแตกหรือร้าว ก็ให้ลดความลาดเอียงลงปรับให้เอียงพอดี หลักการวางโซ่ในแนวนอนคือ ทำอย่างไรให้โซ่เปิดเทศเวลากลับโซ่ให้โซ่กลิ้งไปได้รอบตัวหรือ 360 องศา ก็จะทำให้ตัวอ่อนในโซ่เจริญเติบโตเต็มฟองโซ่ ดังนั้นพื้นของถาดโซ่หรือตะแกรงรองถาดโซ่ควรจะแข็งแรงและหนา สามารถรับน้ำหนักโซ่จำนวนมากได้ และไม่ทำให้ลวดหย่อนจะทำให้โซ่ไม่กลิ้งเวลาเอียงด้วยมุม 10-15 องศา แต่ถ้าโซ่ไม่อัดเจาะรูก็จะทำให้พื้นลื่นเกินไป โซ่จะกลิ้งเร็วและแรงกระทบกันร้าวได้

7. การฟักโซ่ปิดในระยะที่ 2 ที่ 11-31 วันของการฟัก

ในวันที่ 11 ของการฟักจะนำออกจากตู้ฟักมาสองโซ่หาโซ่เปิดเทศที่ไม่มีเชื้อและเชื้อตายออกเมื่อสองโซ่เสร็จแล้วนำโซ่ที่มีเชื้อเข้าตู้หนึ่ง ซึ่งเป็นตู้ฟักที่ระบบให้ความร้อนและระบบพัดลมแยกออกจากกันเพราะในช่วงวันที่ 11-31 ของการฟักโซ่จะเปิดระบบให้ความร้อนเป็นเวลาแต่จะเปิดพัดลมตลอดเวลา ซึ่งจะเปิดประตูตู้ฟักโซ่ทั้งไว้ตั้งแต่ 09.00-11.00 น. จึงปิดประตูตู้ฟักโซ่แล้วเปิดระบบให้ความร้อนทำงาน, ในช่วงที่เปิดประตูตู้ฟักโซ่ทั้งไว้ เมื่อถึงเวลา 10.00 น. คือครบ 1 ชั่วโมง แล้วจะทำการพ่นน้ำที่โซ่เปิดเทศทุกฟองให้เปียกแล้วทิ้งไว้อีก

1 ชั่วโมง เมื่อถึงเวลา 11.00 น. จึงปิดตู้ฟักแล้วเปิดระบบให้ความร้อนทำเช่นนี้ทุกวันจนถึงวันที่ 31 ของการฟัก อุณหภูมิของตู้ฟักไข่ 100 องศาฟาเรนไฮด์ อุณหภูมิ ดุ่มเปียก 90-92 องศาฟาเรนไฮด์ การกลับไข่ควรกลับอย่างน้อยวันละ 6 ครั้ง จะทำให้เชื้อแข็งแรงทำให้การฟักออกดีขึ้น ถ้าตู้ฟักที่ควบคุมความชื้นไม่ได้พ่นน้ำที่ไข่วันละ 2 ครั้ง ช่วงบ่ายและสี่โมงครึ่งน้ำที่ใช้พ่นควรมีอุณหภูมิเท่าตู้ฟักและเป็นน้ำที่สะอาดโดยผสมน้ำยาฆ่าเชื้อลงไปก็จะทำให้ไข่เปิดมีเชื้อตายที่ 32 วัน น้อยลงได้

8. การฟักไข่เปิดกฟในระยะที่ 3 ที่ 32-35 วัน ของการฟัก

ในวันที่ 32 ของการฟักจะนำไข่ออกจากตู้ฟักไข่เพื่อนำมาสองไข่ที่มีเชื้อแข็งแรงนำเข้าสู่ตู้เกิดไข่เชื้อที่ตายก็นำออกไปการนำไข่เชื้อเข้าสู่ตู้เกิดจะใส่ถาดโดยวางไข่ในแนวนอนในช่วงนี้จะไม่มีการกลับไข่หรือพ่นน้ำแต่อย่างใด อุณหภูมิของตู้เกิด ใช้อุณหภูมิ 98-99 องศาฟาเรนไฮด์ อุณหภูมิ ดุ่มเปียก 94 องศาฟาเรนไฮด์ ความชื้นสัมพัทธ์ 86% ไข่เปิดที่จะฟักออกได้ดีควรมีช่องอากาศภายในไข่ เท่ากับ 1 ใน 3 ของไข่ลูกเปิดเทศบาลตัวอาจเจาะออกเป็นตัวเมื่ออายุ 33 วัน จึงควรเก็บไข่ฟักให้ถึง 35 วัน และตู้เกิดควรแยกออกจากตู้ฟักไม่ควรใช้ตู้เดียวกันเพราะถ้าควบคุมอุณหภูมิและความชื้นไม่ดีจะทำให้เกิดน้อยลงและที่สำคัญคือไม่แข็งแรงและทำให้อัตราการตายสูงเมื่อนำไปเลี้ยงในช่วงอาทิตย์แรก

โรคเปิดแผลและการป้องกัน

เปิดเป็นสัตว์ปีกที่มีปัญหาเรื่องโรคน้อยกว่าไก่ หากทำการเลี้ยงในพื้นที่คอกแห้ง ไม่เปียกชื้นแฉะ แล้วปัญหาเรื่องโรคและอัตราการตายน้อยมาก โรคเปิดแผลที่สำคัญมีดังนี้

1. โรคอหิวาต์เปิดแผล

เกิดจากเชื้อแบคทีเรียชนิดหนึ่ง อาการทั่วไปเปิดจะซึม เบื่ออาหาร กระหายน้ำจัด มีไข้สูง ถ้าคลำดูที่คอและเท้าจะร้อน มักจะจับกลุ่มกันอยู่ใกล้บริเวณรางน้ำ อุจจาระมีสีชาวนเขียวและมีลักษณะเป็นยางเหนียว บางครั้งเปิดจะตายอย่างกระทันหัน หรือถ้าเป็นเรื้อรังจะทำให้ข้อเข่าข้อเท้าอักเสบบวม ทำให้เคลื่อนไหวลำบาก ในเปิดไซจะช่วยให้ไหลลดลงได้

การรักษา การใช้ยาซัลฟา หรือยาปฏิชีวนะ จะช่วยลดความเสียหายในฝูงเปิดที่เริ่มแรกเป็นระยะแรก สำหรับยาซัลฟาที่ใช้ได้ผลดี คือ ยาซัลฟาซัลฟาเมอราซีน หรือซัลฟาเมทาทรีน และการใช้ยาปฏิชีวนะ คลอเตตราไซคลิกลิน หรือ ออกซิเตตราไซคลิกลินผสมในอาหาร ระดับ 500 กรัม ต่ออาหาร 1 ตัน ก็จะช่วยลดความรุนแรงลงได้

การป้องกัน โดยการทำวัคซีนป้องกันอหิวาต์เปิด โดยทำครั้งแรกเมื่อเป็นอายุ 2 เดือน และทำซ้ำทุก 3 เดือน โดยฉีดเข้ากล้ามเนื้อออกตัวละ 1 ซี.ซี.

2. โรคติดเชื้อ (ภาพโรคปิด)

เกิดจากเชื้อไวรัส อาการทั่วไปเมื่อเริ่มเป็นเปิดจะแสดงอาการซึม
ท้องร่วง เบื่ออาหาร ปีกตก ไม่ค่อยเคลื่อนไหว มีน้ำตาไหลออกมาค่อนข้างเหนียว
เมื่อเป็นมากจะมีน้ำมูกไหลออกมาด้วย อุจจาระสีเขียวปนเหลือง บางครั้งมีเลือดปน
บริเวณรอบๆ ทวารจะแดงซ้ำหายใจลำบาก

การรักษา ไม่มียาที่ใช้รักษาโรคนี้ได้ผล คงมีแต่การป้องกันเท่านั้น

การป้องกัน โดยการท้าวคชินป้องกัน ดังนี้

- ครั้งแรก ทำเมื่อเปิดอายุ 1 เดือน
 - ครั้งที่สอง เมื่อเปิดมีอายุ 3 เดือน
 - ครั้งที่สาม เมื่อเปิดมีอายุ 6 เดือน และ ทำซ้ำทุกๆ 6 เดือน
- โดยฉีดเข้ากล้ามเนื้อหน้าอก ตัวละ 2 ซี.ซี.
วัคซีนทั้งสองชนิด ซื้อได้ที่กรมปศุสัตว์ หรือ
ที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดทั่วประเทศ

ตารางทำวัคซีนป้องกันโรคเปิด

ชนิดวัคซีน	อายุเปิด	วิธีใช้	ขนาดวัคซีน	ระยะคุ้มโรค
ดักเพลีส (ภาพโรคเปิด)	1 เดือน	ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ เนื้อหน้าอก	2 ซี.ซี.	2 เดือน
ดักเพลีส	3 เดือน	"	2 ซี.ซี.	2 เดือน
ดักเพลีส	6 เดือน	"	2 ซี.ซี.	หลังจากเข็มนี้ แล้วให้ทำซ้ำ ทุก 6 เดือน
โรคอหิวาต์เปิด	2 เดือน	"	1 ซี.ซี.	3 เดือน และ ทำซ้ำทุก 3 เดือน

แหล่งผลิตและจำหน่ายพันธุ์เปิดเทศพันธุ์กบินทร์บุรี

- สถาบันวิจัยและพัฒนาสัตว์ปีกแห่งชาติ อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี 25110
โทร. (037) 213-827
- สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์บางปะกง อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา 24130
โทร. (038) 531-649

พิมพ์ครั้งที่ 3 จำนวน 20,000 เล่ม กุมภาพันธ์ 2543

พิมพ์ที่ ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
79 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. 10900
โทร. 561-4567, 561-4590-6

